UNIJA POSLODAVACA
CRNE GORE

Br. 2150/14

Podgorica, 22.09.2014.godine

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
n/r ministru, dr Suadu Numanoviću

Predmet: Primjedbe i sugestije na Nacrt zakona o izmjenama i dopuna zakona o rodnoj ravnopravnosti

Poštovani gospodine Numanović,

Kako je do sa 22.09.2014. godine otvoren postupak javne rasprave povodom zakonskog projekta – Izmjena i dopuna zakona o rodnoj ravnopravnosti, Unija poslodavaca Crne Gore u okviru datog roka, saopštava sljedeće.

Podsjećamo da UPCG, obzirom na svoju misiju, svoje interesovanje prevashodno usmjerava ka privredno pravnom i radno pravnom zakonodavstvu kako bi ono bilo podsticajno za fer konkurenciju i nediskriminatorsko postupanje u svim oblastima privrednih aktivnosti. Nesumnjivo i korespodentno sa međunarodnim aktima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Naš stav je da je vrlo sporno, problematično i neopravdano uvođenje dispozitivnih normi, kojima se kao obavezno nalaže da „organi, mediji, privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici/ce u svom radu koriste rodno osjetljiv jezik i da u aktima o zasnivanju radnog odnosa... izražavaju u prirodnom rodu (muškom ili ženskom) lica na koje se taj akt odnosi“, a naročito ne vidimo opravdanje za uvođenje neizbalansiranih i nesrazmjernih kazni u odnosu na težinu prekršaja.

Podsjećamo da navedeno nije regulisano EU zakonodavstvom, iz prostog razloga što se prefesionalna zanimanja i radna mjesta na jezicima drugih zemalja ne mogu iskazivati u rodu, pa za njih ovo predstavlja nepoznanicu. Ukoliko se izuzmu poglavlje II i III (kao razloge za donošenje zakona i usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom)- koja se konkretno nisu bavila problematizovanim članovima 6 i 8 (odnosno članovima 13a i 33), ne možemo, a da ne primjetimo da je prilikom objašnjenja osnovnih pravnih instituta za predmetno izostala valjana argumentacija. Takođe, zahtjevi određenih NVO koje insisitiraju na ovom i sličnim zakonskim rješenjima, ne predstavljaju želju i stav ukupne ženske populacije. Šta više, smatramo da su u manjini, a da je njihov motiv opravdanje učešća u nekim projektima, finansiranim od strane međunarodnih institucija i medijska promocija samih tih organizacija. Uporedna praksa pokazuje da se, nakon sličnih zahtjeva u zemljama regiona, samo pokretanje navedene teme ispostavilo vrlo kontraproduktivno, tj. da se upotreba naziva profesija i zanimanja u ženskom rodu koristila

ADRESA IX CRNOGORSKE BRIGADE BR.11, 81 000 PODGORICA TELEFON +382 20 209 250 FAX +382 20 209 251
WEB WWW.POSLODAVCI.ORG E-MAIL UPCG@T-COM.ME ŽIRO RAČUN 540-1000031470821-57

skoro isključivo u kontekstu omalovažavanja žena i profesija.

Posebno treba imati u vidu da se predloženim izmjenama zakona ne ostavlja sloboda odlučivanja pripadnicama ženskog roda da li žele ili ne, da im se poslodavci, kolege ili drugi subjekti (npr.mediji) obraćaju na način kako se to predlaže. Konkretno, podsjećamo da 80% zaposlenih u Generalnom sekretarijatu UPCG čine upravo žene i, bez izuzetka, ni jedna od njih ne želi da se naziva npr. pravnicom, ekonomistkinjom, sociološkinjom, psihološkinjom, sekretarkom ... itd... Da li ima osnova i opravdanja ograničavati slobodu opredjeljenja svakog pojedinca, a naročito kada ta sloboda ne ograničava prava drugih na slobodu izbora?

Razumijemo da su premise Zakona o rodnoj ravnopravnosti kroz ravnopravno učešće žena u svim oblastima javnog i privatnog sektora, te jednake mogućnosti za ostvaranje svojih prava i sloboda, osnova i za „tretman“ rješenja ponuđenih u kaznenim odredbama predloženog zakonskog projekta. Kaznene odredbe se, u svim pa i u ovom zakonskom projektu, koncipiraju u zavisnosti od zakonodavne politike koju opredjeljuje zakonodavac. Ovdje se postavlja pitanje – da li je opravdano izjednačavanje predloženih prekršaja i kaznenih odredbi sa onima iz npr. Zakona o zabrani zlostavljanja na radnom mjestu ili Zakona o radu, kojima se sankcionišu povrede elementarnih prava iz radnog odnosa? S obzirom na posljedice nepoštovanja normi navedenih zakona, apsurdno je i pokušati praviti poređenja!

Međutim, neuvjerljivo je, čini se, ponuđeno obrazloženje koje upućuje da se konkretizuju kaznene odredbe, koje uvode više prekršaja nego što je to do sada bio slučaj, a što je takođe u praksi bio jedan od najčešće kritikovanih segmenata Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Nedostatak zvaničnih podataka o učestalosti i djelotvornosti kaznenih odredaba za dosadašnji period primjene ovog Zakona ne može predstavljati dobar vodič za ocjenu stanja u ovoj oblasti, niti opravdanje drastičnog povećanja iznosa zaprijećenih novčanih kazni u pojedinim segmentima.

Ovo iz razloga uvođenja, po našem mišljenju, nesrazmjernih i nesvrsishodno visokih novčanih kazni za sve subjekte mogućeg kažnjavanja: pravna lica, odgovorna lica u pravnim licima, te na preduzetnike(ce) za nekorišćenje rodno osjetljivog jezika (na način kako je to prepoznato novopredloženim članom 13 a i članom 33 stav 1 tačka 1). Posebno iz ugla sagledavanja posljedica diskriminacije (po osnovu pola) koja, po samoj definiciji, predstavlja svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno li posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje ili propuštanje postupanja kojim se isključuje, ograničava.... priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u političkom, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, građanskom i drugim područjima javnog i privatnog života.

Naspram ovog, uobičajena komunikacija u poslovnom djelovanju ne bi trebala da bude stalno pod „damoklovim mačem“ usled „lapsus linguae“ (jezičke greške) ili „lapsus calami“ (greške u pisanju). Utoliko prije, ponavljamo, ako nijesu iste u domenu neposredne ili posredne diskriminacije.

Vrijedno je pomena da i sam zakonodavac u mnogim propisima upotrebu rodno senzitivnog jezika „potkrepljuje“ na sledujući način: „Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu”.

Nadalje, da li to znači da će se u narednim koracima (budućim izmjenama), u slučaju da osoba ženskog pola, po sopstvenom nahođenju, odstupi od navođenja zvanja, zanimanja ili funkcije u prirodnom rodu, razmišljati u pravcu da će i ona biti sankcionisana?

Budući da privrednu zbilju čini 98,7% preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih društava koje najčešće nemaju ili imaju minamilan kadar stručan za praćanje korišćenja, odnosno nekorišćenja rodno osjetljivog jezika, izvjesno, što odnosni projekat predviđa da se bez umišljaja ili grube nepažnje pravnog lica, odnosno odgovornog lica u istom, a naročito preduzetnika da se za „grijeh“, bilo „lapsus lingue“ ili „lapsus calami“, ustanovljavaju visoke novčane kazne kako je to predloženo.

Ukoliko bi se prihvatila predložena rješenja nivoa novčanih kazni, naročito onih predviđenih čl.8 tč.1 odnosnog projekta najveći broj poslodavaca – članova UPCG bi to smatralo dodatnim poslovnim teretom. Očito nepropocionalnim odsustvom umišljaja ili grube nepažnje za istim.

Imajući u vidu navedeno, smatramo opravdanim da se zakonski tekst povuče iz dalje procedure, u cilju dodatnog preispitivanja javnog mnjenja (stručne i laičke) sa aspekta dovoljne opravdanosti i osnovanosti uvođenja rigoroznih novčanih kazni za nekorišćenje u svom radu rodno senzitivnog jezika ili u aktima o zasnivanju radnog mjesta, odnosno ugovora o radu, aktima o izboru, imenovanju i postavljenju neizražavanje svih naziva radnih mjesta, zanimanja, zvanja i funkcija u prirodnom rodu (muškom i ženskom licu).

Smatramo da se mora obezbijediti poštovanje žena, njihove ličnosti i rada, u mnogim drugim i važnijim segmentima, a da se potencirano izmjenama teško može posmatrati kao „ogledalo“ rodne ravnopravnosti i brige o ženama i njihovom statusu. Upravo suprotno, predložene odredbe će više inicirati nastajanje problema kako samim ženama, tako poslodavcima, medijima i drugim subjektima u svakodnevnoj privatnoj ili profesionalnoj komunikaciji.

Pripremila:

Suzana Radulović
Generalni sekretar